Год. II. София, 1 октомврий 1928 год. Брой 36

ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ:
За България 80 лв.
За странство 160 лв.
За Америка 2 дол.
***
ОБЯВЛЕНИЯ:
2 лева кв. см.
***
Брой 2 лева

СВОБОДНА ДОБРУДЖА

СЛЕДПРАЗДНИЧЕНЪ ВЕСТНИКЪ ЗА НАЦИОНАЛНИ ВЪПРОСИ

Записване на абонаментитѣ се придружава съ сумата
***
Редактира комитетъ
Адресъ „Св. Добруджа" — София
***
Главенъ редакторъ
Д-ръ П. Вичевъ

Новитѣ насоки въ борбата

Още отъ самото начало, ние се отнесохме съ недовѣрие къмъ О. Н. и неговитѣ варианти — Дружеството за О. Н. и всевъзможнитѣ лиги. Ние казахме и продължаваме да подържаме, че тѣ не сж никакви *международни* прояви, а междуправителствени креации на силнитѣ и на подтисницитѣ на народитѣ. Много неприятности понесохме за тая си смѣлость, ала днесъ сме горди, като виждаме че това ни гледище се сподѣля вече отъ общественото мнение по цѣлия свѣтъ, както и отъ мнозина до завчерашни тѣхни крепители.

Открити защитници на О. Н. останаха само правителствата на победителитѣ и зависимитѣ отъ тѣхъ, защото чрезъ него тѣ цѣлятъ и открито заявяватъ, че то имъ трѣбва, за да пазятъ мирнитѣ договори. То имъ трѣбва, за да закрѣпяватъ веригитѣ на робството и експлоатацията на народитѣ.

Следъ Чемберлена, Бенешъ, Залески, Политисъ, най-после и Бриянъ бѣше предизвиканъ отъ германския канцлеръ Мюлера, да си каже и той думата по въпроса за малцинствата. И той я каза тежко, тежко, противъ тѣхъ и за режима на мирнитѣ договори. Той иронизира, фалшифицира статистиката и заплашва движението на малцинствата, като конспиративни срещу правителствата.

Така. Да се види, да се разбере и да се демаскиратъ сами всички ония, които все за милитѣ народи плачатъ и сѣятъ заблуждения.

Така, Вижте ги поробени и сждете, на кжде ви водеха тѣхнитѣ агенти, които още спекулиратъ съ вашия халъ съ вашето нещастие.

Днесъ дори и едничкия активъ, който сме отбелѣзвали за конференциитѣ на Д-вото за О. Н. съ тѣхнитѣ публични заседания, кждето се разискваха въпроситѣ и тѣ се премахнаха. По заповѣдь отъ горе, въпроситѣ се разискватъ вече отъ комисии „à trois" et „á quatre" и то при затворени врата.

Не се чудете, че дори въ най-консервативния органъ, в. „Миръ" се пише вече открито противъ „хленченията" по въпроснитѣ капии.

Заключението е едно — борба въ единъ фронтъ на всички подтиснати националности срещу сатрапията подържана отъ О. Н.

Нека се стегнатъ редоветѣ на всички поробени и емигрантски организации, да си подадатъ ржка и да си създадатъ единъ свой парламентъ на подтиснатитѣ съ изборни делегати, а не назначавани и въ името на общи цели и задачи, да изработятъ една програма, една тактика на борба, освободени отъ разнитѣ правителствени зависимости и официални форми на О. Н., отъ мирнитѣ и др. подтиснически договори, освободени отъ разнитѣ предразсждаци сѣяни отъ всевъзможнитѣ лиги и д-ва; да не се прави разлика на благонравни и неблагоравни убеждения, на нации и на религиозни вѣрвания и да се поведе обща борба въ името на свободата и отъ името на десятки милиони подтиснати народи за събарянето на създаденитѣ и подържани режими на сатрапия и човѣшко робство.

Образването на Ренания

и германскитѣ задължения.

Въ връзка съ повдигнатия въпросъ отъ германцитѣ въ О. Н. за образването на Ренания и репарационнитѣ задължения, които Германия трѣбва предварително да уреди, френската преса ги изчислява така:

Германия дължи 25 анюитета по 625 милиона долари и 40 годишни вноски по 240 милиона долара плюсъ годишнитѣ приходи отъ боноветѣ по желѣзницитѣ и на всичко това 5% лихва, а всичко 8 милиарда долари, равно на 32 милиарда златни марки, или кадъ 200 милиарда фр. франка или български около 1,100 милиарда лв.

Франция имала право на 53% отъ цѣлия тоя репарационенъ дългъ на Германия, равно на 106 милиарда франка или 676 милиарда бълг. лв.

Французскитѣ финансисти правятъ смѣтка да получатъ тия пари, да си платятъ дълговетѣ, па тогава да опразнели Ренания. Тѣ се осланятъ на материалната подръжка, която Съединенитѣ Щати даватъ на Германия. Тѣ смѣтатъ да конвертиратъ тия германски задължения на американския пазаръ. Съединенитѣ Щати, обаче казватъ, ние ако даваме пари въ заемъ на Германия, даваме ги на германската нация, за реставриране на нейната индустрия и стопански сили, а не за парижкитѣ кокотки.

Тогава въпроса за опразването на Ренания ще се тормози, до като не се упражни силата по какъвто начинъ бѣ и окупирана. Тогава смѣткитѣ ще станатъ квитъ — пито платено, пъкъ може нѣщо да плати отгоре и Франция. Тъй се очертава бждещия балансъ, който англо френската политика готви чрезъ своето подтисничество по цѣлото земно кълбо.

Тайното Англо-френско съглашение.

Женева, 23. IX. 1928 г.

Публикуваното тайно писмо отъ френското м-во, въ американската преса направи тягостно впечатление въ срѣдата на О. Н.

Руския в. „Красная Звезда" денонсира и друга една неизвестна още тайна въ тия военни съглашения именно:

1. Обединено действие на английската и французка флоти въ Тихия Индийски океанъ, Средиземно море и Ориента;

2. Създаването на неутрални морски зони, както и ново разграничение на сферитѣ на влияния;

3. Съвмѣстно действие на въздушнитѣ флоти на двѣтѣ страни въ случай на врагъ, застрашаващъ, коя да е отъ двѣтѣ договарящи страни. Сферата на действието се простира въ Европа, Ориента, Балканитѣ и Русия;

4. Обща и съгласувана балканска политика на двѣтѣ страни;

5. Разузнавателната служба (шпионажа б. р.) на двѣтѣ страни се координира.

Нѣма съмнение че съ тия тайни клаузи „Мира се заздравява". Тъй казватъ договорящитѣ. Денонсирането обаче на договора показа, подъ знака на кои противоречия между империализма ще бжде поведена близката война.

К. Пенчевъ.

Египетъ отхвърля

резервитѣ на Келоговия пактъ.

„Le Temps", по съобщения отъ Каиро пише: „Мохамедъ Махмудъ паша е произнесълъ въ Таниа една речь, въ която правейки алюзия на Келоговия пактъ, заявилъ, че Египетъ респектирайки правата на другитѣ, абсолютно отказва да понася господството на други народи и че дълга на египетското правителство налага да каже категорично, че неговото съгласие по пакта на Келогъ, не означава, че то приема британскитѣ резерви".

Това значи, че Египетъ отхвърля английското вмешателство.

Изъ „Le Cri des Peoples"

О. Н. — Малцинства!... Подтисняти народи!... Азъ... Не ме интересува...

Морския конфликтъ

На Америка съ Европа. Тайното англо-френско споразумение. Едно заловено писмо.

Голѣма сензация направи въ цѣлия свѣтъ, публикуването въ американската преса, тайното писмо на френското м-во на външ. работи до първостепенитѣ френски дипломатически представители, отъ 3. VIII. 1928 година по англофренското морско споразумение.

Американскиятъ в. „New Iork Amerikan" публикува текста на това англо-френско съглашение. Въ него се казва:

„До като нашитѣ морски отбранителни интереси бѣха запазени, главната задача на републиканското правителство цѣлеше да бждатъ доведени преговоритѣ съ Англия до възможното присъединение и на другитѣ мореплавания къмъ решението и *главно на американското мореплаване, чиито аспирации, такива каквито вие ги знаете отъ моята информация отъ 4 септември 1927 г. бѣха въ опозиция съ жизненитѣ интереси на Британската империя, следъ неуспѣха на морската конференция между Англия, Америка и Япония презъ последнитѣ години.*"

Въ писмото по-нататъкъ споредъ „Le Matin" се говори, че до като съгласие между Англия и Америка се е постигнало, по отношение на голѣмитѣ морски единици, то ограниченията по отношение на малкитѣ, което Англия преллагаше. Съединенитѣ Щати не го приеха. А Англия е искала приложението на орждия съ калибъръ 150 м. м. за по-малкитѣ морски единици и за калибъръ разрѣшенъ за търговскитѣ парахода по Вашингтонския договоръ. Следва по това английско искание, че въ случай на война, *Англия да има голѣмо надмощие въ малки единици и превърнати търговски параходи въ военни, надъ американската флота.*

Френското м-во съ сжщото писмо съобщава, че като се ограничатъ голѣмитѣ морски единици и като се разреши строежа на по-малки крайцери, както и ограничението на подводницитѣ, това ще ползва всички голѣми и малки морски сили.

Очевидно, че съ тоя начинъ на ограничения морскитѣ сили Съединенитѣ Щати се виждатъ обектъ на игра и за това тѣ отхвърлятъ всѣкакви преговори.

Отъ Вашингтонъ съобщаватъ че Кулиджъ нѣма да приеме участие на Съединенитѣ Щати къмъ англо-френското споразумение. Едно подобно недоразумение казва Келогъ, което цели ограничение на строежа на крайцери съ 10,000 тона, а насърдчение строежа на по-малки морски единици, нѣма да ползува въ нищо Америка, а само Европейскитѣ държави.

Хленченията предъ

разнитѣ лигави лиги.

Какво пише в. „Миръ"?

На уводно мѣсто въ в. „Миръ" извѣстниятъ бившъ дипломатически представитель на България въ Цариградъ и Виена, пише върху последната речь на Брияна въ О. Н. Между другото той казва:

„Ако се спрехме на тоя епически двубой между представителитѣ на Франция и Германия въ Женева, то е да изтъкнеме, че илюзиитѣ на нѣкои наши сънародници, инакъ добри и ревностни патриоти, едва ли ще иматъ и за въ бждаще нѣкакъвъ миръ и минималенъ шансъ. *Победителитѣ разбиратъ — и не го криятъ — че противницитѣ въ войната ще трѣбва да бждатъ оставени въ едно подчинено и унизено положение на вѣчни времена. Разоржжени по силата на договоритѣ, нѣматъ право да искатъ сжщошо нѣщо и за другитѣ. Малцинствата имъ не могатъ да се сдобиятъ съ онния права на защита и самосъхранение, които сж предвидени въ самитѣ мирни договори. Напраздно отиватъ, прочее,* **хленченията** *ни по разни столици на Европа предъ разни дружества и организации — църковни и граждански — безъ никакъвъ авторитетъ тамъ, дето трѣбва*". (к. н.)

Предъ нова човѣшка касапница

Военнитѣ приготовления въ Европа. Грамадниятѣ маневри и военна организация въ Русия.

Продължава се ушитѣ на човѣчеството отъ разнитѣ декларации, конференции, арбитражи и помирителни акции на голѣмитѣ империалисти въ Европа за мира и противъ войната. Между това въоруженията на всѣкѫде разтатъ кресчендо.

Ние редовно давахме сведения около цѣлата тая алармаджийска работа и за маневритѣ, които се правеха въ Англия, Франция, Полша, Съединенитѣ Щати, Италия, Япония и т. н., кѫдето се демонстрираха главно новитѣ технически приспособления въ разнитѣ военни области. Това показва, че не за миръ се готвятъ държавитѣ, а за война. Самиятъ режимъ, който се установи въ Европа съ мирнитѣ договори и системата на договоритѣ подъ разни форми било и подъ прикритието наречено О. Н., за подтисничеството, обезправяване и експлоатация, крилъ въ себе си отъ никого неоспорени залози за война.

Руския външенъ м-ръ Чичеринъ заяви, че въ голѣма степень цѣлата тая система е насочена срещу Русия, отхвърляйки я отъ всички международни акции, които цѣлятъ все по-голѣмото засилване на агресивния духъ и затягане на неприятелския обрѫчъ около нея. Изявленията на Полския войвода въ Волиния, Юсевски, който иска отдѣлянето на Украйна отъ Русия, за да се постави подъ полски протекторатъ, подновяването и засилването на военната конвенция между полския генераленъ щабъ и ромжнския; дългото посещение на Маршалъ Пилсудски въ Букурещъ и на полски щабни офицери въ Бѣлградъ и много друго още, показва, че наистина войната е предъ прага на близкитѣ дни и месеци.

Но и Русия се готви. Военния м-ръ въ Москва Ворошиловъ следъ маневритѣ споредъ „Le Temps", е заявилъ въ Киевъ, че макаръ Русия да е дала съгласието си да подпише пакта Келогъ, това значи, че тя желае мира и макаръ че този пактъ не е въ състояние да премахне войната, той я отлага за известно време. Ворошиловъ е заключилъ, че Съюза на Съветитѣ е задължен да направи известни разходи за подържането на една армия, защото не сѫществува никаква гаранция, че Русия нѣма да бѫде нападната. Той подтвърдилъ, че техниката на съветската армия въ нищо не отстѫпва на съседнитѣ армии.

„Le Matin" коментирайки тия декларации, съобщава подробности върху руската военна организация и последнитѣ маневри.

„Le Matin" се силве на сведенията отъ руската преса. Той пише:

„Но това, което е безпокойно, това не сѫ толкова тѣзи голѣми маневри, както тѣ се правятъ отъ всички народи, но атмосферата на шовинизъмъ и воинствена провокация, съ които тѣ се развиваха.

„Въ Киевъ, Ворошиловъ, воененъ народенъ комисаръ, който дирижираше войскитѣ можа да каже на 9 IX:

„Войници, вие сте нашия отговоръ на Чемберлейнъ."

„Тежки думи!" Никога така открито не сѫ били произнасяни, както се знае, че презъ течението на м. Септември, сѫ организирани събирания на помощи въ цѣла Русия, за да се подържа една база съ девиза: *„Нашия отговоръ на Чемберлейнъ"*, предназначени:

1. „За постройката на нова серия аероплани за бомбардирания;

2. „За лаборатории за търсене на газове.

„Споредъ едно комюнике на главния генераленъ щабъ 700,000 души сѫ маневрирали около Киевъ. Голѣма маса, която е още далечъ да представи цѣлата червена армия.

„Въ действителность Русия е държавата въ свѣта, която повече посвещава най-много усилия за подръжката на една грамадна действуваща армия. Но болшевикитѣ не сѫ доволни отъ тоя рекордъ, на който никой не завижда. Тѣ подчиняватъ на военнитѣ задължения, всички граждани — мжже, жени и деца, годни да носятъ оржжие.

„Отъ мартъ 1920 год. до февруари 1923 г., 37 висши военни училища сѫ основани. Отъ тѣзи училища сѫ излѣзли инструктори, които организираха „Воененъ съюзъ на женитѣ — комунистки", които сѫ дали девет женски полка и които най-вече създадоха „Военната организация на гражданското население" известна подъ името „Осоавиахимъ".

„За тая организация Ворошиловъ казалъ:

„Азъ съжалявамъ, че „Осоавиахимъ", не брои освенъ три милиона члена. Дадохъ нареждания да се развие пропагандата за тая организация и да се реализира едно по-ефикасно обхващане на цивилното население. Предвидено е щото запаснитѣ офицери да бѫдатъ използвани отъ „Осоавиахимъ".

„Студентитѣ, най-старитѣ въ висшитѣ учебни заведения, сѫ били задължени да присѫствуватъ тия дни въ Москва на „Kriegspiele" (военни игри), въ които тѣ ще играятъ ролята на шефове на секции, — командири на роти и дружини.

„За 1929 год. бюджетътъ за подържане на военнитѣ сили ще възлезе, споредъ предвиденията отъ съвета на народнитѣ комисари на 800 милиона рубли, повече отъ 9 милиарда и 600 мил. французки франка около 52 милиарда и 225 милиона лева б. р.) и тукъ не влиза бюджета на флотата отъ 120 мил. рубли или (около 1 милиардъ и половина фр. фр. около 8 милиарда лв. б. р.)

Независимо отъ това разходитѣ, които фигурираятъ за подръжка на казарми се упражняватъ отъ локалнитѣ бюджети, по които се доставя и фуража.

„Съветитѣ се занимаватъ специално съ употрѣблението на газове изключително за въ случай на война. Тѣ сѫ основали едно дружество за изучаване и пропаганда, съ голѣми капитали наречено „Авиохимъ."

„Само членоветѣ на младитѣ комунисти сѫ приети въ специални полкове за газъ. Цитираме следния пасажъ отъ речьта на Ворошиловъ:

„Нашата кавалерия, чиито действия още живѣятъ въ нашата паметь, се засилва и усъвършенствува.

„Червената артилерия е усвоила нови методи за стрелба и като увеличи своитѣ материали, е единъ инструментъ за изпитана борба.

„Успѣхитѣ на нашата авиация и на нашата химия сѫ признати отъ всички. Последнитѣ години ни погълнаха все повече и повече вниманието за нашитѣ танкове и блиндирани тренове, които ни услужиха толкова много въ гражданската война."

Споредъ „Le Temps" военния бюджетъ на Франция възлиза на 7 милиарда фр. фр. равно на 38 милиарда български левове. Въ тоя бюджетъ не влиза издръжката на армията въ Ренания, която се издържа отъ Германия. Като направиме едно сравнение между населението на Франция, което е около 40 милиона, а на Русия около 150 мил. вижда се голѣмата разлика въ отношение на военитѣ имъ бюджети и нарастване на военитѣ приготовления. А като прибавиме и армиитѣ по военитѣ и другитѣ политически договори на Франция съ Полша, Ромъния, Югославия, Чехия и т. н., следва да се заключи, че Европа днесъ се е обърнала на единъ грамаденъ лагеръ на армии, които отпочивайки си, усилено се готвятъ за една голѣма човѣшка касапница. Очевидно стана, че Русия е най-главния обектъ на тая подготовка и за това и тя усилено се стреми да подготви една многомилионна армия съ всичкитѣ модерни и технически съвършенства. Пъкъ който вѣрва на „миритѣ" Келогови акции, О. Н. и разнитѣ „миролюбиви" д-ва, нека продължава да си кърне главата позабощо щрауса въ пѣсъка и да не вижда, какво става около него и по тая грѣшна земя. Животътъ ще му отвори очитѣ и ще го възнагради заслужено.

„Ромъния пази европейската култура"

Средноевропейско Локарно

Изявленията на Аржетояну.

Букурещкия кореспондентъ на Neue Freie Presse (Нов Фрее Пресе) е билъ приетъ отъ ромънския външенъ министъръ Аржетояну. Министърътъ е направилъ обширни изявления по външното положение на Ромъния. По предложението, което е направилъ ромънския делегатъ Дискувеско на интерпарламентарната конференция въ Берлинъ, за сключването на едно средноевропейско Локарно, Аржетояну лава следнитѣ обяснения:

„Споредъ мене опасната за мира зона се премѣстя отъ Балкана въ Средна Европа. Въ Централна Европа лежатъ днесъ най-опаснитѣ за мира моменти и заинтересованитѣ държави трѣбва да се обхванатъ отъ едно ново Локарно. То трѣбва да донесе и понататъшното осигуряване на сѫществуващитѣ договорни отношения въ Средна Европа. Отстраняването на моментитѣ застрашаващи мира, като например между Чехословакия и Унгария, Югославия и Италия, Унгария и Ромъния и напослѣкъ между Полша и Чехословакия ще бжде, разбира се, възможно чрезъ това Локарно".

По малцинствата

Аржетояну заявява следното:

„Никога не бива да се забравя, че Ромъния е единъ отъ най-важнитѣ устои на европейската култура, противъ руската опасность. Обезоръжението е леко за една страна разположена въ вжтрешностьта на Европа, тежко е обаче за Ромъния, която трѣбва да бжде пазачъ на границитѣ на европейската култура. Това трѣбва да не забравя и Унгария. Вмѣсто да се рови „напразно въ едно свършено минало, по-добре би било да се отдаде на дѣлото на мира и да замисли, че Ромъния пази и нея отъ болшевизма. Унгария трѣбва да разбере, че никой вече не може да се противопостави на обединението на едни наши.

По тия изявления ще забележимъ само, че

влашкия цинизъмъ

е безграниченъ. За Аржетояну и за ромънската олигархия порабването на чужди националности значи „обединение на нацията" и „отговаряне на минoритетния принципъ". Въ миналото, когато тия народности не сѫ търпели националенъ гнетъ, билъ накърненъ миронитетния принципъ. Когато ромънитѣ ги поробиха тоя принципъ е вече „спасенъ! Забележително е още въ тия изявления по малцинствата, че въобще за каквито и да е малцинства въ Ромъния, Аржетояну и дума не прави, защото Ромъния била заплашвана отъ Съветска Русия, международното й положение не било стабилно. Най трѣбвало да не й се държи смѣтка, за всички беззакония и варваризъмъ по отношение на милионитѣ малцинства включение въ нейнитѣ граници. И Унгария трѣбвало да разбере това.

Че наистина международното положение на Ромъния не е шѣтуще и че Унгария и австрогерманския „аншлусъ", противъ който е насочено това ново Локарно, представляватъ за Ромъния опасность, никой не отрича. Тия лоши международни отношения обаче, отъ Букурещъ сѫ ги заслужили основателно,

съ грубото потжпкване

на всѣкакви понятия за география, етнография, човѣщина и право.

Съ особено задоволство Аржетояну констатира, че отъ къмъ Балкана нѣма опасность. Гаранции за това разбира се, той има въ „добросъседскитѣ, отношения" на Софийския кабинетъ, (и патриотичнитѣ дѣяния на ВДРО съ изтрѣбване борцитѣ въ добруджанското движение. Що се отнася до „културното предназначение" на ромънската олигархия, ако дойдатъ работитѣ наистина до тамъ, щото Ромъния да защищава „европейската култура" отъ руски напънъ, по разум-

---

Черната Сѣнка

ПИКЛЮ

Свири Сѫнковъ разправя:

Макаръ, че гащитѣ му често се влачеха, казваха, че било добро момче. Нѣкои обаче, много се съмняваха. Повече мълчеше, а мълчаливитѣ или сѫ умни или идиоти. Ахъ, какво казахъ, — умни да, но не идиоти. Туй се казва лапсусъ линги.

Понѣкога се обаждаше подъ носъ и презъ зжби. Въ такива случаи негови по-стари другари, не зная защо, шепнеха: „тишина Кюфтето ще говори", и прихваха въ веселъ момчешки смѣхъ.

Простено имъ биваше, като млади, ала мнозина се възмущаваха отъ това несправедливо оскърбление на другари отъ една възрасть и при това всички съ червени шапки.

„Кюфтето ще говори" и се заливатъ въ смѣхъ.

Хубаво де, ще говори човѣка, като всички други, но защо да бжде кюфте? „Хичъ не му мислятъ тия млади хора! Весели, безгрижни току видите, че ще кажатъ:

— Сторете пжтъ, че Мизериадата минава.

Пусто дърво!... Че тия хора нѣматъ ли си имена, или тѣ не сѫ отъ обикновенитѣ хора. Сигурно, тъй ги разпознаватъ по-добре, както, като на нѣкой технефесъ добитъкъ ще окачатъ звънецъ или ударятъ дагма, за да се познава отдалечъ.

Дойде ми на ума, че тъй трѣбва да е и съ Пукнатото Тенеке, Сиропиталищния Храненикъ, Зихиря, Сирашката Свиня, Глупавкятъ Малчуганъ и т. н.

Едно време, не зная дали ще познавате, Тръпко Бояджията, Тръпко Директора, Тръпко Художника — видите ли колко имена има човѣка и все за отличие, — много обичаше да свири на тенеке.

И знаете ли какъ — много просто. Взема Тръпко едно тенеке, пробие му една дупка седне на капрата до файтонджията, че като започне да свири на примѣръ „Кавалерия Рустикана" сѣкашъ, че на театро присѫтствувашъ. Файтона търчи край дворецата, а Тръпко свири ли свири. Събира се народъ и слуша безъ пари. Тръпко се унася и по едно време изтървава тенекето отъ ржцетѣ си, а то пада на калдаръма и се пуква. Взема го Тръпко да свири, ала тенекето не ще. Захвърля го Тръпко и казва, нищо не става отъ пукнато тенеке. И вода да налѣешъ, нѣма да удържи. Та думата ми е, че има разлика отъ тенеке и пукнато тенеке.

Ама ще речете, защо да е Сиропиталищенъ Храненикъ, а да не е само Храненикъ?

Много просто защо. Най-първо има много чешити храненици, ала сиропиталищнитѣ храненици сѫ малко. На примѣръ и завърния зетъ е храненикъ, дадатъ му жена, че отгорѣ го и хранятъ, ама не е сиропиталищенъ.

Сиропиталищенъ храненикъ е нѣщо друго. Да речеме, че за сиратцитѣ трѣбва дневно по двайсетина килограма сирене, по трийсетина кгр. фасулъ, по петдесетина кгр. месо, хлѣбъ и т. н., по стотина-двеста чифта обуща, дрехи и пр. и пр. Домакина ги приема, подписва документъ, вписва ги и после изписва на разходъ и после... водимъ отъ доброто на държавата, да прави икономии, нали всички сѫ надали викъ за повсеместни икономии, нѣкои отъ тия продукти обърне въ пари, други за да не ги ядатъ мишкитѣ ги складира у дома си, за по-голѣма сигурность и т. н.

А за да не се развалятъ стомаситѣ на сиратцитѣ, отъ прежждане, даде ги на свинята. А тя яде всичко... Боже прости ме. Така че, тъй стои въпроса за Сиропиталищния Храненикъ, а свинята я кръстили за различие отъ другитѣ чешити домашни свини, Сирашка Свиня.

За „Красновиноградския Подлецъ" историята е малко по-друга. Когато Господь направилъ земята, създалъ и разни сортове хора: едни нарекалъ пийвиръ-шекерджии, калъпчии, а други взелъ, че казалъ — това да бждатъ подлеци. Навъдили се подлецитѣ много. Нѣкои отъ тѣхъ много приличатъ на хамелиона. Това е единъ видъ зоологическо животно, което често си мѣни боята, ала най-голѣма слабость имало къмъ червената, но червеновинената боя. Затова тия Господеви подлеци сѫ голѣми

Изъ страната на сълзитѣ

Цинцаритѣ биятъ и грабятъ

Добруджа, Септемврий 1928 г.

Золумитѣ вършени въ с. Бабукъ

отъ колониститѣ сж много, населението е наплашено и знае, че нѣма на кого да се оплаче.

Пѣтищата, които минаватъ презъ полето сж забранени. Който мине по тѣхъ, нанасятъ му побой, какъвто никога не е виждалъ, нито сънувалъ. Сжщо е забранено да черпятъ вода отъ чешмитѣ и кладенцитѣ по това мѣсто.

Жителятъ *Стойчо Т. Малчевъ* овчарь откараа, да напои овцетѣ на единъ кладенецъ. Колониститѣ му нанасятъ такъвъ побой, че той остава подъ-мъртвъвъ на земята. Отиватъ домашнитѣ му и на ржцѣ го отнасятъ въ кжщи.

Кладенцитѣ и чешмитѣ въ селото сж окупирани изключително отъ цинцаритѣ. Всѣки день се наемлатъ край тѣхъ цинцарскитѣ жени, топлятъ вода за пране, а населението не смѣе да се приближи и гори отъ жажда. Добитъкътъ сжщо.

Синътъ на *Тодоръ Ив. Илиевъ* е казалъ на колониста, който живѣе у тѣхъ и плетелъ на прага на кжщата кошница, да се отдръпне отъ тамъ, за да се минава свободно. Колонистътъ не искалъ да отстжпи. Тогава синътъ го бутва и цинцарина пада. Надава той сигналъ. Всички околни цинцари се събиратъ въоржжени, кой съ

пушка, съ брадва и тояга

и се пущатъ да убиятъ смѣлия българинъ. Ала този последния успѣва съ конь да избѣга.

Децата на колониста, който живее въ *Драганъ Недѣлчевъ*, се сбиватъ съ внуцитѣ на Драгана. Снаха му отива да ги разтърве. Колонистътъ, обаче набива съ тояга жената. Драганъ Недѣлчевъ не можейки да гледа сцената, да биятъ снаха му, скарва се съ цинцарина. Последния надава сигналъ и веднага се събиратъ 40—50 цинцари и тъй лошо набиватъ Драгана, че той

обленъ въ кръвь

го пренасятъ на постеля.

Въ с. Ветренъ Силистренско на *Ангелъ Куневъ* се откраднва отъ лозето една каруца лукъ. Той се оплаква на властьта. Тѣ разследва и излиза, че колонисти цинцари на чело съ Михали Николай сж извършили кражбата.

Въпреки това нищо не имъ е сторено, а Ангелъ Куневъ и до днесъ не може, да се прибере въ селото си, защото цинцаритѣ го търсятъ дене и нощe.

2. *Теодоръ Константиновъ* отъ сжщото село минава край нѣколко колонисти и като човѣкъ ги поздравява съ „добъръ день", а тѣ вмѣсто да му отговарятъ, става единъ отъ тѣхъ и му казва.

„Чакай. Тукъ България ли е или Ромжния". Смъква го на земята и всички го биятъ, защото не казалъ „*буна зиу*".

3. *Димитъръ Кулевъ* отъ сжщото село, има сая въпъ отъ селото. Всѣки день ходели цинцари и вземали по 3—4 кила млѣко. Единъ день обаче, искали да вематъ всичкото млѣко, като казали, че и тѣ искали да си правятъ сирене. Момчето на Димитъръ Кулевъ, което пасело овцетѣ, казва на баща си:

— Защо давашъ всичкото млѣко?

— Тъй тѣ вематъ съ сила и безъ да давашъ.

Момчето, обаче, бутва млѣкото и го излива. Цинцаритѣ го уловятъ и го набиватъ, като се заканили, че съ това нѣма се свърши цѣлата работа.

4. Сжщитѣ цинцари отиватъ на сая на *Георги М. Друмчевъ*. Той току що издоилъ овцетѣ и заминалъ за село. Настигатъ го въ кжщи и посѣгатъ да вематъ млѣкото. Той не го далъ, защото бактисалъ да дава. Започватъ да го биятъ и му

строшватъ ржката.

Жена му и снаха му отиватъ да го отърватъ, ала и тѣхъ набиватъ.

Искали да изнесатъ Друмчевъ на пжтя и тамъ да го убиятъ. Учительтъ Мажари минавалъ и го спасилъ.

5. *Петко Стефановъ* отъ сжщото село, ходилъ на лозето си. Като се връщалъ, среща четирима цинцари и имъ казва „буна зиу". Вмѣсто отговоръ, тѣ го хващатъ — набиватъ го и му вематъ зеленчука, който си носилъ, за въ кжщи съ думитѣ „само българитѣ ли ще ядатъ" и така жестоко го набиватъ, че човѣка и днесъ е въ болницата и едва ли ще оживѣе.

6. Въ *Петко Кочевъ* отъ с. Село, живѣе делегата на цинцаритѣ Георги Пиганъ. Всѣка сутринь и вечерь чака, когато Ковачевъ си издои биволицата, и му взема млѣкото.

7. Цѣли дни цинцаритѣ спятъ и щомъ се разхлади вематъ чували и тръгватъ за плячка по бостанитѣ, лозята и градинитѣ. Крадатъ пиперъ, дини, грозде. Опустошаватъ всичко. Ако нѣкой се обади, тежко му — биятъ и ругаятъ:

— Туй не е вашо. Вървете въ България.

8. *Тодоръ Ангеловъ* пазачъ на лозята въ с. Вѣтренъ събира нѣколко души въ бостана си и имъ казва, защо ги берете, зелени сж още, а тѣ му отговорили, — ние ще ги изтъргнеме. И действително изкоренили всички кжреки и ги струпали на камара.

Всѣка седмица крадатъ шилета, а отъ две-три седмици започнаха да вематъ яловi овце и плащатъ по 100 лей.

9. Четири цинцарски младежи правятъ опити да откраднатъ момичето на Велико Скуртушевъ.

Реакцията е голѣма. Възмущението е неудържимо. Очакватъ се голѣми събития съ убийства. Има ли власть и закони на тоя свѣтъ?

Делормаклиевъ

но би било тая „култура" още отъ сега доброволно да грохне. За тоя случай ние питаме най-сериозно г. Аржетояну:

На кжде мислятъ да пренесатъ хазната, трона и чокоитѣ? За заголѣния гръбъ ли има нужда отъ „новото Локарно?"

К. А.

Ромънски аларми

Бездействието на българскитѣ дипломати.

На „Neue Freie Presse" телеграфиратъ отъ Букурещъ:

„Споредъ съобщения отъ Кюстенджа, 20 български комитаджии въоржжени съ пушки и бомби сж минали ромънската граница, миналата седмица къмъ Доростолъ й се отправили по посока на Кадъкьой. Посрещнати отъ джандармерия, завързва се престрелка, при която комитаджиитѣ използвайки тъмнината, изчезнали по посока на границата. Жертви не е имало".

Тая и ней подобни телеграми проникнаха още преди нѣколко дена въ чуждата преса. Очевидно е че тия фалшиви слухове се лансиратъ отъ Букурещъ, за да се напомни на Англия и Франция, че въ България има и добруджанско бѣжанско движение, противъ което сжщо е необходима интервенция. Какво прави официалната българска власть и защо сж тия пресъ-аташета при легациитѣ, като оставятъ неопровергани тия влашки измислици?

Ромъния преговаря съ Германия.

Букурещъ 22. IX. 1928 г.

Научаваме се, че условията, при които Германия е съгласна да уреди, нѣкои икономически въпроси съ Ромъния сж следнитѣ:

1. Германия е съгласна да заплати на Ромъния 56 милиона марки, съ която да се покриятъ всички искове на Ромъния по емисията на „банкнотитѣ на „Banca Generala" и вредитѣ и загубитѣ причинени на Ромъния отъ Букурещкия договоръ.

2. Германия е съгласна да отпусне на Ромъния единъ дългосроченъ стоковъ кредитъ.

3. Германската национална банка се задължава да вземе участие въ ромънския заемъ.

4. Райхсбанкъ и близкитѣ около нея банки се задължаватъ да подкрепятъ стабилизацията на лея.

Ромъния се задължава:

1. *Да престане съ ликвидацията на немската собственость и всичко ликвидирано до сега да обезщети.*

2. Да валоризира всички ромънски ренти, които се притежаватъ отъ германски поданици, като платежната стойность се определи съвместно отъ двѣтѣ страни. Тая валоризация ще струва 56 милиона марки, така че ромънскитѣ искове и задължения се покриватъ.

3. Ромъния се задължава да сключи съ Германия търговски договоръ на базата на най-облагодетелствената страна.

Спора се състои въ иска на Ромъния, на една сума съ 10—15 милиона марки по-голѣма отколкото дългътъ й къмъ Германия за рентитѣ. По тоя въпросъ сж започнали преговоритѣ въ Берлинъ, за където е заминалъ и бившия министеръ Оромуло — председатель на ромънската икономическа делегация.

Имайки предъ видъ критическото положение на ромънскитѣ финанси вѣроятно е, че ромънитѣ ще се съгласятъ да приематъ тия неизгодни за тѣхъ условия.

К. А.

Какво се върши въ Ромъния

Букурещъ септемврий 1928 г.

„Паметникъ на Добруджа"

За 28 октомврий ромънската олигархия готви „празденство на Добруджа", по случай 50 годишнината отъ освобождението й отъ Турция. За тая цель, въ Букурещъ се е състоялъ конгресъ за издигането на паметникъ и палата на Добруджа.

Ромънската реакция бѣсней!

Въ Темешваръ (Тимишоара) сж арестувани 3 унгарци, двамата отъ които сж ромънски запасни офицери. Обвинени сж въ „Шпионажъ въ полза на Унгария." Предстоятъ нови арести.

Въ Клужъ е устроенъ драконовски процесъ надъ повече отъ 100 работници организирани въ унитарнитѣ синдикати.

К. А.

Ромънски пленици

въ Сибиръ.

Букурещъ септемврий 1928 г.

Въ Букурещъ е открить конгреса на Асоциацията на участвалитѣ въ войната съюзници. Прието е предложението на ромънската делегация, споредъ което О. Н. трѣбвало да направи анкета въ Сибиръ, дали тамъ не се намирали още военопленици, останали отъ войната. Поводъ за това предложение дали слуховетѣ, споредъ които въ Сибиръ имало още около 20,000 ромънски пленици.

За никого не е тайна, че презъ време на войната, самаранжираната и разбунтувана ромънска армия се предаваше и дезертираше масово, съ цѣли войскови части. Миналата година, когато стана дума за даване военна амнистия въ Ромъния, бидоха изнесени официални дани, че и днесъ още, 10 години следъ войната, въ ромънскитѣ военни затвори се намиратъ още 30,000 неразгледани процеси на дезертьори. — 30,000 — цѣла дивизия!

Въ Русия сигурно трѣбва да има бивши ромънски войници. Тѣхното число расте постоянно. *На бесарабската граница бѣгатъ ежедневно въ Русия, ромънски войници по единично или на групи.* Тѣ се предаватъ защото не могатъ да понасятъ мизеритѣ и безобразията на режима въ ромънската армия. Тия бивши войници не сж военопленици и казали биха желали да се завърнатъ въ ромънскитѣ затвори.

Защо се подига тогава този въпросъ? Ясно за да представятъ предъ събралитѣ се въ Букурещъ чужденци военни, че масовото дезертьорство въ ромънската армия е „военопленичество" и защото на Ромъния се диктува да играе провокаторска роля чрезъ предизвикване на конфликти.

К. А.

поклонници на червеното вино и често падатъ въ трансъ. Въ такива случаи тѣ вършатъ много работи, пишатъ бележки, като напримѣръ, какъ и какъ да се убие кмета на Голѣма Ада, а на другия день, като изтрезнѣятъ, промѣнятъ си боята на розова и отиватъ да си взематъ бележката назадъ, като че ни лукъ яли, ни лукъ мирисали и бѣгатъ отъ червеното вино, като дяволъ отъ тамянъ. Мене ако питате, азъ дипъ не съмъ съгласенъ съ това име, ала по нѣмане друго и това е добро.

За „Зихиря" питате. Какво да ви кажа. Зихиръ като зихиръ. То е нѣщо горчиво, отвратително, отровно, зихирлия нѣщо не сте ли хапвали, та варънджакъ и чевата ви се изврѣщатъ, а понѣкога ви кара и на сюргюнъ. И съ такива хора е наспорилъ Господь земята.

Ама ще кажете, всичко това хубаво, и глухия Селимъ ще го разбере, ама отъ Кюфтето нищо не разбрахме. Тъй де, кюфте, като кюфте. Прави се отъ говеждо или агнешко месо, безразлично, или отъ хайверъ съ яйца и картофено пюре — фина деликатесна работа и пр. Служи да се изяде и трансформира въ стомаха и чевата, единъ видъ, въ друга материя и да се изхвърли и. . . толкова. Нищо повече.

Кажете ли обаче, Мизерията да речеме, вижъ тука работата е по друга. То не се яде, не се трансформира и не се изхвърля, а е нѣщо друго, нѣщо голѣмо, нѣщо такова, какъ да ви кажа, — едни го харесватъ, други го плюятъ — въобще то е нѣщо, като рѣдкость въ живота и има, тъй по химически начинъ да се изразя, ценни свойства, то е единъ видъ животински елементъ. Нѣкои обаче се пазятъ, да не се опръскатъ, като рѣдко нѣщо. Защото знаете, че има и такива рѣдки работи, които като ги разбъркашъ много миришатъ. Та думата ни е голѣмъ свѣтъ, много рѣдки работи на земята, много хора, чешитъ хора. Кжде ще имъ държишъ смѣтка на всички. Работата е обаче, да можешъ нѣкакъ си тъй, да ги разпознаваашъ безъ осулъ, а другитѣ веднага да се сѣщатъ за кое е въпроса.

Но да дойдеме на приказката си. Бѣхме заказали за Кюфтето. Бѣше дошло време, че нашето Кюфте инсанъ-катлъндан, трѣбваше да върши нѣщичко. Щастието му се усмихна и самитѣ негови другари се срамуваха отъ прозаичното му име Кюфте. Тѣ търсеха нѣщо по изразително, съответно на дарбитѣ му, та като го кажатъ всѣки да се сѣща и никакво съмнение, ама абсолютно въ никого да не остане, че именно за Кюфтето става думата. Напразно обаче напъваха малкитѣ си мозъчета.

Цѣли заседания, тайни конференции свикваха по тоя случай, ала всичкото време отиде по вѣтъра.

Случи се веднажъ така, че на една тържествена церемония, трѣбваше да отидатъ всички. Тѣхното Кюфте бѣше съ самосъзнанието, че на него именно се пада високата честь достойно, да представи рода си и да стане изразитель на колективната воля. Тръгнаха. Кюфтето много се смущаваше и не усѣщаше, че нѣщо го подмокря. По пжтя до тържественото мѣсто писуаритѣ се указаха малко, и Кюфтето съ възмущение констатира, че общината не се е погрижила, да направи на всѣки десеть метра по единъ. Най-послѣ стигнаха на опредѣленото мѣсто. Тукъ, не че нѣмаше писуари, имаше ги, ала Кюфтето не ги знаеше кжде сж, пъкъ не можеше да отвори всѣка врата, защото не бѣше красиво да пита всѣкого, има ли въ туй заведение писуаръ. Но, ето че тържествения моментъ дойде. Отваря се една врата и единъ строенъ, но любезенъ господинъ каза:

— Господа, готово, заповѣдайте!

Станаха всички, а подъ канапето потече една вада и подмокри бѣлитѣ обуща на дамитѣ, които придружаваха Кюфтето.

Една отъ дамитѣ, въ възхищение или възмущение, незнамъ, извика:

— Пиклю! . . .

Еврика! Вотъ тебя здрасти, рече другата дама, плѣсна съ ржце и се залѣ въ радостенъ смѣхъ, като че ли открила Америка.

Отъ тогава младежитѣ когато срещнеха Кюфтето, речеха Пиклю, и имъ лѣпнеха устата, а Пиклю любезно приемаше поздравитѣ и самодоволенъ се засмиваше.

Не вѣрвате ли! Добре, безъ да сте младежъ, срещнете ли го, кажете му Пиклю и вижте, какъ ще ви се ухили, като пача въ тенджера.

Годишното събрание на добруджанци

Отчетъ и критика. Речьта на Д-ръ Вичевъ.

На 23 септемарий соф. д-во „Добруджа" имаше редовно годишно събрание въ свещеническото братство. Салона бѣше препълненъ съ добруджанци.

Председательтъ *А. Стояновъ* прочете отчета за дейностьта на настоятелството, който бѣше баласть отъ думи и излишенъ сантиментализмъ. Никакво реално постижение въ областьта на социалнитѣ грижи — по бѣжанцитѣ, по отнемане на мѣстата и даване на законния паричен кредитъ и дървенъ строителенъ материалъ, по подпомаганията не се отбелѣза. По отношение на приходитѣ и разходитѣ, той както и контролната комисия отбелѣзаха, че имали постжпления в с и ч к о около 40,500 лева а разходъ около 41,800 лв. Отъ кждe сж взели разликата отъ около 1300 лв. Отъ джеба ли сж ги дали, отъ небето ли сж паднали, не обясниха.

Взе думата *Д-ръ П. Вичевъ* и разкритикува дейностьта на настоятелството, като я обяви за безплодна, а отчета е пълненъ съ самохвалства и излишни чувства, които нѣматъ мѣсто въ една организация на национално освободително движение, което има много по-конкретни и реални задачи. Но нека оставиме самохвалството и сантименталзма за смѣтка на авторитѣ имъ.

Преди три м-ца Окол. комисия съ една административна мѣрка отне раздадените по законъ мѣста на бѣжанцитѣ, защото не ги биле застроили или недовършили постройкитѣ си. А за това причината е самата държава, която по закона за настаняването на бѣжанцитѣ бѣше длъжна да даде на последнитѣ заедно съ мѣстата, паричен кредитъ отъ 50,000 лева и дървенъ строителенъ материалъ. Тя, това си задължение не изпълни. Не може, следователно да се отнематъ мѣстата, защото вината е на държавата. Ако бѣжанцитѣ имаха пари, то нѣмаше нужда отъ специаленъ законъ.

По това настоятелството е проспало и нищо не е сторило.

По отношение на дървения строителенъ материалъ, Окол. комисия е съставила списъкъ на бѣжанцитѣ. Тя не познава нуждитѣ имъ и за това си е изготвила единъ произволенъ списъкъ, въ който има лица, които нѣматъ абсолютно никаква нужда отъ материалъ, а има такива, които не сж питани и които публично заявяватъ, че не желаятъ материалъ. Настоятелството, което трѣбва да познава нуждитѣ на своитѣ членове, и тоя случай е проспало и нищо не е сторило.

По политиката на организацията — трѣбва да подчертая, че и тя се движи въ единъ опасенъ пжть на националнитѣ борби, а отговорнитѣ фактори въ движението продължаватъ, да сѣятъ и подържатъ заблуждения всредъ добруджанскитѣ срѣди по фалирало то за цѣлъ свѣтъ О. Н. и всеъзможнитѣ междуправителствени дружества, които вано доказаха, че служатъ на интереситѣ на голѣмитѣ империалисти и подтисници. Вие четохте изявленията и на Бриана, който таксува националъ-освободителнитѣ движения, като конспративни и опасни за правителствата. Самъ г. Буровъ въ своитѣ изявления, даде да се разбере, че сте му неприятни, не ви иска, пжди вж. А нашитѣ ржководни фактори въпрѣки всичко, искатъ да му се натрепватъ. Такова безличие, такова понижение на духоветѣ всрѣдъ емиграцията е безподобно падение и опасно за сигурностьта и цѣлостьта на движението.

Ето др какви печални резултати и безпжтица ни доведе досегашната официална политика на организацията, да загуби дори и съзнанието за своята самобитность, за своитѣ цѣли и задачи, които нищо общо не могатъ да иматъ съ българската държавна политика.

Само въ независимата, и самостоятелна борба на организацията, лежи залога за нейното правилно развитие, съ девизитѣ на Великия Съборъ за една една и независима Добруджа, обединяваща всички националности безъ разлика на народность, вѣра и убеждения, въ Федерацията на всички балкански и подтиснати народи въ борбата срещу подтисницитѣ на Балканитѣ и свѣта.

Бурни ржкоплѣскания често прекъсваха речьта на Д-ръ Вичева.

Печо Господиновъ членъ отъ настоятелството се опита да направи диверсия, като започна:

— И азъ присжтствувахъ на едно „*конспративно*" събрание на Д-ръ Вичева...

Живъ протестъ гръмна въ цѣлата зала. Долу, вънъ, провокаторъ!.. Не позволихме на г. Господинова да говори.

А. Стояновъ — азъ зная че това събрание е било въ едно училище и е било предизборно агитационно събрание...

— Отнемете му думата! Той провокаторствува! Бѣхме повече отъ 40 души. Самъ Печо Господиновъ говори половинъ часъ. Стига съ подобни шантажи, се чуватъ гласове. Настава голѣмъ шумъ.

Председательтъ А. Стояновъ не може да въдвори редъ и, съ обявяване на фалшивъ вотъ съ гласували около 15 души, за болшинство, закри събранието всрѣдъ протести и порицание на председателството.

Ромьнци - българи

Лицето Флореско, чиито писма бѣхме препечатали, отправени отъ него до агентъ-провокатора Ал. Рашеновъ издатель на в. „Поща" въ Добричъ и който го пита получилъ ли е изпратенитѣ му 15000 лей, е чиновникъ въ Букурещкото Външно м-во (отдѣлъ печата).

Той е родомъ отъ Видинъ и близъкъ човѣкъ на покойния виденъ депутатъ, Ванко Георгиевъ.

Такива ямлъшъ българи едно време имаше и отъ Тутраканъ, които никога не забравяха ромънското си семселе и които, като ромънски степендианти завършваха въ Букурещъ и се връщаха да вършатъ дѣлото на ромънската пропаганда. Има ги много, които играха ролята на агентъ-провокатори по аферата Михаиляно и които станаха тогава причина за масови арести на българи въ цѣла Ромъния. Тѣ умѣятъ да се приспособяватъ и днесъ не сж забравили влашкия си произходъ и много майсторски се нагаждатъ въ всички срѣди.

Има ги и у насъ, въ добруджанскитѣ срѣди. И жинаватъ за жертви на режима, въ Добруджа, но така сж настанени, че по сж турци и отъ потурнацитѣ. Тѣ сѣятъ раздори, интриги и вършатъ разрушителното дѣло на ромънската пропаганда, всредъ добруджанскитѣ срѣди.

Ще се повърнеме.

Сърдечно оплакване

на единъ добруджанецъ

Куртбунаръ Септемв. 1928

Четемъ отъ години въ българскитѣ вестници патриотически и правоѣрни излияния по страданията на мѣченицата Добруджа отъ нѣкоя фамилна фирма Габе. Искаме да знаемъ отъ сжщия коренъ на П. Габе ли сж или сж нѣкои други. Защото, ако сж отъ сжщия, иде ми да повърщамъ отъ погнуса. Ето какво ми разправя единъ виденъ човѣкъ:

„Азъ съмъ българинъ, арестованъ, битъ и разкаранъ по сждилища, и то само защото съмъ билъ българинъ, та съмъ чакалъ „българската звезда да изгрѣе". Чудя се отъ кждe и кой е можалъ да ми скрои тоя кюляфъ. Успокоявахъ се съ вѣрата, че това сж ромънски шантажи, които се строятъ противъ всѣкои по събуденъ българинъ. И какво бѣше моето очудване, когато предъ сжда, въ сждбено заседание, се изправя единъ господинъ и свидѣтелствува:

„Не взема участие въ ромънскитѣ събрания, печели много пари, не посещава клуба, като се падѣва, че може да настжпи второ възкресение. Той явно нападаше ромънското правителство и власть.

„На единъ въпросъ отъ насъ, той отговори:

„Паяме Добруджа отъ Ромънцитѣ".

Тия показания предъ сжда, за голѣмо изумление на всички депозира г. *Израель Петъръ Габе.*

Та питаме отъ сжщия сой ли сж всичкитѣ ония съ фирмата Габе, които лѣятъ крокодилски сълзи по Добруджа? Нещастна България.

Делкорманлиевъ

Пакта Келогъ и Бесарабия

Русия не се отказва отъ нея.

„Манчестеръ Гардианъ", съ очудване, съобщава отъ Москва че споредъ „Известия" присъединяването на Русия къмъ пакта Келогъ, съвършено не значи, че тя се отказва отъ Бесарабия. Руското правителство е заявило, че не признава анексията на Бесарабия къмъ Ромъния, а и пакта за О. Н. допуска възможностьта за ревизията на договоритѣ. И Германия, съобщава „Известия", подписвайки пакта Келогъ, не се отказа отъ правото си да иска измѣнение на границитѣ.

Това очудване се явява съ подчертаната тенденция да се подплаши Ромъния, та по-здраво да се върже за английския фронтъ срещу Русия. „Димяница" бърза да успокои, както смутеното влашко общ. мнение сжщо и да отговори на „Манчестеръ Гардианъ", че не може да се очаква отъ О. Н. ревизия на договора по анексията на Бесарабия, защото Русия не била членъ на О. Н.

Но въ Ромъния трѣбва да знаятъ, че и самото О. Н. което се крепи върху системата на насилието, на което сж изразъ и самитѣ договори, не е постоянно, че то вече се руши въ основата си и скоро ще му се изпѣе едно „Многая лѣта". Тогава, какво ще стане съ изкуствено скърпената влашка държава? Само населяващитѣ я народности ще си кажатъ думата, като напр. тия отъ Трансилвания, отъ Буковина, отъ Добруджа, Банатъ и Бесарабия. Пъкъ може и ромънския народъ да изкара долу чокойщината.

Невъзможно единомислие

въ О. Н.

Тая пише в-къ „Le Matin" по въпроса за разоражението. И наистина, какво съгласие може да има между представители на страни, които не сж равни по нежду си? Едни сж въоржжени до зѣби и на пжть на човѣшката съвѣсть бързо и систематично прилагатъ най-съвършената техника и научни изобретения въ своето въоржжение, демонстрират ги въ голѣми сухопжтни и морски маневри, а други сж напълно обезоржжени, съ конфискувани военни материали и до вчера съ разни военно-контролни комисии. При такова очевидно неравенство, чудна се явява смѣлостьта на побѣдителитѣ да искатъ отъ обезоржжените да мълчатъ, а тѣ да шарлатанствуватъ съ въпроса за обезоржжението.

Защо свикватъ тия конференции, когато ще вършатъ противното на това което приказватъ?

Не могло да се вземело решения за обезоржжения, до като Америка не си дадела съгласието и Германия не може да иска немедленото обезоржжение. Тъй казва Бриянъ.

Та ако не можело безъ това и безъ онова, що сж тия фокуси и да се заблуждава свѣтовното обществено мнение? Ами къ се разбира, че не само нѣма да има обезоржжение, но европейскитѣ империалисти се готвятъ за война. Гласувала се резолюция, но германския делегатъ и унгарския сж отказали да я гласуватъ.

Празъ бѣше Графъ Бержедорфъ, като каза предъ едно събрание въ Хамбургъ, че обезоржжение ще настжпи само тогава, когато народитѣ сами го поискатъ и наложатъ.

Министерската криза въ

Ромъния.

Братияно и Титулеско. Аверсеско пакъ на сцената. Голѣмата политическа криза

Преди два месеца бѣхме изнесли противоречията между Братияну и Титулеско. Последния бѣше формалиралъ конкретни искания на Братияно по външната, вжтрешната и финансова политика на правителството. Той силно настояваше тогава на единъ широко-коалиционенъ кабинетъ, въ който да участвуватъ и националъ-цараниститѣ, както и да се пречисти коренно ромънския дипломатически корпусъ. Той заяви, че ако неговитѣ условия не бждатъ приети ще си подаде оставката. Братияно не прие условията на Титулеско и съ надменностьта на влашкия чокой, пое въ ржцетѣ си фактическото ржководство на външната, вжтрешната и финансова политика. Въ предприетата обиколка изъ европейскитѣ столици и въ срѣщитѣ си съ видни държавници, Братияно разбра, че Ромъния е навлѣзла въ една задънена улица, и че цѣлото обществено мнение въ свѣта е противъ влашката държава на кражби, развратъ, на легализирани разбойничества и убийства и особено надъ инородитѣ малцинства.

Грандоманията на Братияно се разби особено следъ отказа и на заема. Споредъ парижкиятъ в. „Le Matin" той прави вече завой и търси помирителна база съ Титулеско, като му предлага м-ръ председателския постъ. Последниятъ отказалъ. Букурещкия в. „*Димяница*" пъкъ съобщава, че Генералъ Аверсеско билъ повиканъ ексtрено въ Букурещъ. Говорело се, че либералитѣ препоржчали за тѣхенъ наследникъ Аверсеско.

Братияно се мжчи да възложи управлението на единъ кабинетъ д'аферъ на чело съ Титулеско. Последниятъ и това отказва. Неговитѣ симпатии сж повече на страната на националъ-цараниститѣ.

Политическата криза въ Ромъния е дълбока и голѣма. Тя е гангрена за проектитѣ на Бриана — Чемберленъ по готвящия фронтъ срещу Русия и се оказва твърде негоденъ материалъ. Едно разрусване изъ основа на тая чокойска държава се очаква, на което както Лондонъ, нито Парижъ ще сж въ състояние да я спасятъ.

Умоляватъ се дѣчата и частни лица, които получаватъ вестника да се отчетатъ.

Умоляватъ се и неизплатилитѣ се абонати, тоже да се изплащатъ.

За календаря „Свободна Добруджа", молимъ добруджанци, да ни изпратятъ изгледи отъ градове, села и бележитости въ Добруджа, за да бждатъ помѣстени.

Молимъ сжщо всички делегати на Великия Добруджански Съборъ да изпратятъ портретитѣ си, за да бждатъ помѣстени въ таблото на календаря Св. Добруджа за 1929 год.

Какъ се тълче Устава

Конгреса още не е свиканъ. Комитета въ разплохъ.

Отдавна имахме времето за свикване на конгреса, ала и до сега изпълнителния комитетъ не е издалъ нареждане за това. Въ чл. 8 на устава се казва, че конгреса се свиква най късно презъ втората половина на м. Септември, а Септември изтече и не само че конгресъ не се е състоялъ, но още не е решенъ. А споредъ устава трѣбва единъ месецъ предъ конгреса да бжде напечатанъ въ вестника дневния му редъ. А между това въ днешния комитетъ влизатъ ужъ все законоведци и „видни" обществени.

Носятъ се обаче и въ цѣлата провинция е проникнала вероятя, че Изпълн. комитетъ на съюза на просвѣтно благотворителното д-во „Добруджа" е въ разплохъ. Постаракме се да провѣриме и ето какво научаваме. Поради единъ голѣмъ скандалъ, резултатъ на интриги, който е достигналъ и до бой въ едно отъ заседанията на комитета, послѣдния фактически не сжществува. Двама отъ членоветѣ му сж го напуснали съ декларации, че въ подобна атмосфера на подлость и интриги, тѣ не могатъ да работятъ. Тѣ не сж доволни отъ махзарджийската му политика Третия отказва да посѣщава заседанията; четвъртия тръгналъ да настанява себе си и жена си на по-удобно мѣсто и да посъбере пари, за заплатата си, а оставатъ само трима членове, които всѣкога сж играли ролята на пожарникари.

Така, че комитетътъ нѣма дори законния кворумъ, за да рѣши какъвто и да е въпросъ. И добруджанци очакватъ успѣхъ въ движението!.. Такава е сждбата на добруджанското освободително движение, което е изпаднало въ ржцетѣ на каринеристи. Но на такава глава, такъвъ брѣсначъ, казва народната мждрость.

Печатница „Гладстонъ"